

Journal Website

Article history:

Received 09 March 2025

Revised 30 April 2025

Accepted 19 May 2025

Published online 28 May 2025

Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders

Volume 4, Issue 2, pp 69-80

E-ISSN: 2981-1759

Predicting Interpersonal Reactivity Based on Social Anxiety Symptoms and Emotional Distress

Mohammad Hosein Soltani^{1*}, Giti Shams Kilany², Mojtaba Solimany Kalakany³

¹ MA, Department of Clinical Psychology, Campus Faculty, Shiraz University, Shiraz, Iran (Corresponding Author).

² MA Student, Department of General Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

³ MA, Department of General Psychology, Abdanan Center, Islamic Azad University, Ilam, Iran.

* Corresponding author email address: Mohammadsoltani873@gmail.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Soltani, M.H., Shams Kilany, G., Solimany Kalakany, M. (2025). Predicting Interpersonal Reactivity Based on Social Anxiety Symptoms and Emotional Distress. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 4(2), 69-80.

© 2025 the authors. Published by Maher Talent and Intelligence Testing Institute, Tehran, Iran. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: The aim of the present study was to examine the role of social anxiety symptoms and emotional distress in predicting interpersonal reactivity.

Methods and Materials: This descriptive-correlational study involved a sample of 380 adults from Tehran, selected based on the Morgan and Krejcie table. Data were collected using the Interpersonal Reactivity Index (IRI), Liebowitz Social Anxiety Scale (LSAS), and Kessler Psychological Distress Scale (K10). Data analysis was conducted using Pearson correlation and multiple linear regression with SPSS-27 software.

Findings: Results indicated significant negative correlations between social anxiety symptoms and interpersonal reactivity ($r=-0.46$, $p<0.01$) and between emotional distress and interpersonal reactivity ($r=-0.41$, $p<0.01$). The multiple regression model was significant ($F=66.21$, $p<0.01$), with social anxiety symptoms ($\beta=-0.37$, $p<0.01$) and emotional distress ($\beta=-0.29$, $p<0.01$) significantly predicting interpersonal reactivity.

Conclusion: The findings suggest that higher levels of social anxiety symptoms and emotional distress are associated with lower interpersonal reactivity, highlighting the importance of addressing these variables in psychological interventions aimed at improving interpersonal relationships.

Keywords: Interpersonal reactivity, social anxiety symptoms, emotional distress, emotion regulation, interpersonal relationships.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Interpersonal reactivity, encompassing the capacity to perceive, understand, and respond appropriately to others' emotions, plays a pivotal role in effective social functioning (Ferreira et al., 2024b). Strong interpersonal reactivity is associated with higher levels of emotional intelligence, empathy, and psychological well-being, contributing positively to various dimensions of personal and social life (Çelebi & Kaya, 2022). Conversely, impairments in interpersonal reactivity can lead to interpersonal conflicts, social isolation, and psychological distress (Razvaliaeva & Polskaya, 2023).

Social anxiety symptoms represent a prominent psychological factor that can interfere with interpersonal processes. Individuals with elevated social anxiety often exhibit heightened fear of negative evaluation, avoidance behaviors, and difficulties in expressing emotions within social contexts (Strand et al., 2023). These patterns have been linked to lower levels of interpersonal responsiveness, contributing to less effective and less satisfying social interactions (Dickey et al., 2021). Furthermore, evidence suggests that social anxiety is associated with difficulties in emotional regulation, which mediates the relationship between social fears and problematic interpersonal behaviors (Read et al., 2018).

Similarly, emotional distress, characterized by pervasive feelings of anxiety, depression, and psychological discomfort, negatively impacts social functioning. High levels of emotional distress have been associated with reduced emotional expressiveness, diminished empathy, and impaired capacity to engage in meaningful interpersonal relationships (Hsu et al., 2019). Research indicates that emotional distress undermines self-acceptance and interpersonal adaptability, which are crucial for maintaining healthy interpersonal connections (X. Zhang et al., 2022).

Considering the theoretical and empirical importance of these constructs, it becomes critical to investigate how social anxiety symptoms and emotional distress jointly predict interpersonal reactivity. Although previous studies have separately explored the effects of social anxiety or emotional distress on interpersonal functioning (Mi et al., 2025; Razvaliaeva & Polskaya, 2023), limited research has concurrently examined their combined predictive power. Moreover, given the increasing relevance of emotion regulation mechanisms (Pepping et al., 2014) and socio-emotional competencies (Ferreira et al., 2024a) in contemporary social dynamics, understanding these relationships can provide valuable insights for psychological interventions.

This study, therefore, aims to examine the extent to which social anxiety symptoms and emotional distress predict interpersonal reactivity.

Methods and Materials

This study employed a descriptive-correlational design. The sample consisted of 380 adults residing in Tehran, selected based on Morgan and Krejcie's sampling table through convenience sampling. Participants voluntarily completed three standardized self-report questionnaires: the Interpersonal Reactivity Index (IRI) to assess interpersonal reactivity, the Liebowitz Social Anxiety Scale (LSAS) to measure social anxiety symptoms, and the Kessler Psychological Distress Scale (K10) to evaluate emotional distress.

Data collection took place during in-person sessions where participants were briefed on the study's objectives and provided informed consent. Confidentiality and anonymity were maintained throughout the research process. The data were analyzed using SPSS version 27. Descriptive statistics were calculated to determine means and standard deviations. Pearson correlation was used to examine bivariate associations between variables. Furthermore, multiple linear regression analysis was conducted to assess the predictive power of social anxiety symptoms and emotional distress on interpersonal reactivity. Statistical significance was set at $p < 0.01$ for all analyses.

Findings

The descriptive statistics revealed that the mean score of interpersonal reactivity was 79.34 ($SD=12.58$), the mean score of social anxiety symptoms was 64.21 ($SD=10.94$), and the mean score of emotional distress was 31.78 ($SD=7.26$).

Pearson correlation analysis demonstrated significant negative correlations between social anxiety symptoms and interpersonal reactivity ($r=-0.46$, $p < 0.01$), and between emotional distress and interpersonal reactivity ($r=-0.41$, $p < 0.01$).

Multiple regression analysis indicated that the overall model was significant ($F(2,377)=66.21$, $p < 0.01$). The model accounted for 26% of the variance in interpersonal reactivity ($R^2=0.26$). Both predictor variables made significant contributions to the model: social anxiety symptoms negatively predicted interpersonal reactivity ($B=-0.53$, $\beta=-0.37$, $t=-6.63$, $p < 0.01$), and emotional distress also negatively predicted interpersonal reactivity ($B=-0.47$, $\beta=-0.29$, $t=-5.38$, $p < 0.01$).

These findings confirm that both social anxiety symptoms and emotional distress are significant negative predictors of interpersonal reactivity in the adult population sampled.

Discussion and Conclusion

The results of this study highlight the significant impact of psychological factors such as social anxiety symptoms and emotional distress on individuals' interpersonal reactivity. Specifically, individuals experiencing higher levels of social anxiety or emotional distress are less likely to engage effectively in social interactions, demonstrating lower levels of empathy, emotional understanding, and responsiveness toward others. These findings align with the conceptual understanding that emotional dysregulation and heightened self-focused attention, common among socially anxious or emotionally distressed individuals, impair the ability to connect meaningfully with others.

The observed negative relationship between social anxiety symptoms and interpersonal reactivity emphasizes the role of maladaptive social cognitions and avoidance behaviors in disrupting social functioning. Similarly, the negative association between emotional distress and interpersonal reactivity suggests that pervasive psychological discomfort undermines individuals' capacity to engage in attuned and empathetic social exchanges.

Overall, the findings underline the importance of addressing social anxiety and emotional distress in psychological interventions aiming to enhance interpersonal skills and promote healthier social functioning. Therapeutic approaches focusing on improving emotion regulation abilities, building social confidence, and fostering positive emotional experiences may be particularly beneficial for individuals struggling with interpersonal reactivity challenges.

وبسایت مجله

تاریخچه مقاله

دریافت شده در تاریخ ۱۹ اسفند ۱۴۰۳

اصلاح شده در تاریخ ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۴

پذیرفته شده در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۴

منتشر شده در تاریخ ۰۷ خرداد ۱۴۰۴

پویایی‌های روانشناختی در اختلال‌های خلقی

دوره ۴، شماره ۲، صفحه ۸۰-۶۹

شاپای الکترونیکی: ۲۹۸۱-۱۷۵۹

پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی بر اساس نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی

محمدحسین سلطانی^{۱*}، گیتی شمس کیلانی^۲، مجتبی سلیمانی کلکانی^۳

۱. کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده پرديس، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران (نویسنده مسئول).

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی عمومی، واحد گرمسار، دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

۳. کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی عمومی، مرکز آبدانان، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران.

*ایمیل نویسنده مسئول: mohammadsoltani873@gmail.com

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی/اصیل

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی نقش نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی در پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی بود.

روش‌ها و مواد: مطالعه حاضر به شیوه توصیفی-همبستگی انجام شد. نمونه‌ای شامل ۳۸۰ نفر از بزرگسالان ساکن تهران بر اساس جدول مورگان و کرجسی انتخاب شد. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل مقیاس واکنش‌پذیری بین فردی (IRI)، مقیاس اضطراب اجتماعی لیوویتز (LSAS) و مقیاس پریشانی هیجانی کسلر (KI) بودند. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی چندگانه با نرم‌افزار SPSS-۲۷ صورت گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین نشانه‌های اضطراب اجتماعی و واکنش‌پذیری بین فردی $(r = -0.46)$ ، $(p < 0.01)$ و بین پریشانی هیجانی و واکنش‌پذیری بین فردی $(r = -0.41)$ ، $(p < 0.01)$ رابطه منفی معناداری وجود داشت. مدل رگرسیون چندگانه معنادار بود $(F = 66.21)$ ، $(p < 0.01)$ و نشانه‌های اضطراب اجتماعی $(\beta = -0.37)$ ، $(p < 0.01)$ و پریشانی هیجانی $(\beta = -0.29)$ ، $(p < 0.01)$ به طور معناداری واکنش‌پذیری بین فردی را پیش‌بینی کردند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که سطوح بالاتر اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی با واکنش‌پذیری بین فردی پایین‌تر همراه است، بنابراین در مداخلات روانشناختی برای بهبود روابط بین فردی توجه به این متغیرها ضروری است.

کلیدواژگان: واکنش‌پذیری بین فردی، نشانه‌های اضطراب اجتماعی، پریشانی هیجانی، تنظیم هیجان، روابط بین فردی.

نحوه استناد به این مقاله:

سلطانی، محمدحسین، شمس کیلانی، گیتی، سلیمانی کلکانی، مجتبی. (۱۴۰۴). پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی بر اساس نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی. *پویایی‌های روانشناختی در اختلال‌های خلقی*، ۴(۲)، ۸۰-۶۹.

© ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

مقدمه

تعاملات بین فردی یکی از مهم‌ترین ابعاد زندگی اجتماعی انسان‌هاست که نقش تعیین‌کننده‌ای در سلامت روانی، کیفیت زندگی و رشد اجتماعی افراد ایفا می‌کند. واکنش‌پذیری بین فردی به عنوان توانایی درک، تفسیر و پاسخ به احساسات و رفتارهای دیگران، عاملی بنیادین در روابط اجتماعی مؤثر محسوب می‌شود (Ferreira et al., 2024b). این سازه به‌ویژه در شرایطی که افراد با اضطراب اجتماعی یا پریشانی هیجانی مواجه هستند، اهمیت بیشتری می‌یابد (Lian, 2025; Mi et al., 2025). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که توانایی در تنظیم هیجانات و درک بین فردی نقش میانجی مهمی در رابطه میان اضطراب و کیفیت ارتباطات اجتماعی ایفا می‌کند (Çelebi & Kaya, 2022).

نشانه‌های اضطراب اجتماعی، که شامل ترس شدید از ارزیابی منفی و اجتناب از موقعیت‌های اجتماعی می‌شود، ارتباط تنگاتنگی با مشکلات بین فردی دارد (Strand et al., 2023). افراد دارای اضطراب اجتماعی معمولاً در ابراز هیجانات مثبت و مدیریت موقعیت‌های بین فردی با دشواری روبه‌رو هستند (Ye et al., 2025). مطالعات نشان داده‌اند که حساسیت بین فردی و ترس از ارزیابی منفی از جمله مکانیسم‌هایی هستند که اضطراب اجتماعی را با مشکلات در روابط اجتماعی پیوند می‌دهند (Razvaliaeva & Polskaya, 2023; Read et al., 2018). علاوه بر این، برخی شواهد بیانگر آن است که باورهای فراشناختی منفی و تنظیم هیجانی ناکارآمد در بروز مشکلات بین فردی در مبتلایان به اضطراب اجتماعی نقش بسزایی دارند (Nordahl et al., 2021). پریشانی هیجانی نیز سازه‌ای است که به احساسات شدید منفی مانند اضطراب، افسردگی، استرس و درماندگی روانی اشاره دارد (Hsu et al., 2019). افرادی که از سطوح بالای پریشانی هیجانی رنج می‌برند، معمولاً در تعامل با دیگران دچار سوءتفاهم، احساس انزوا و اختلال در روابط بین فردی می‌شوند (X-m., Zhang et al., 2022). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که خودکارآمدی هیجانی پایین و ناتوانی در پذیرش هیجان‌های منفی می‌تواند مسیر تأثیرگذاری پریشانی هیجانی بر واکنش‌پذیری بین فردی را توضیح دهد (X. Zhang et al., 2022). در همین راستا، سطوح پایین پذیرش خود و سازگاری بین فردی، به عنوان میانجی‌های کلیدی در این رابطه شناسایی شده‌اند (James et al., 2022).

در زمینه نوجوانان و جوانان، اهمیت مطالعه واکنش‌پذیری بین فردی در حضور اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی دوچندان می‌شود. دوره نوجوانی با تغییرات شدید هیجانی و اجتماعی همراه است و حساسیت به قضاوت اجتماعی در این سنین به اوج خود می‌رسد (Liu et al., 2023). در این میان، توانایی تنظیم هیجان و ابراز همدلی نقش مهمی در سازگاری اجتماعی ایفا می‌کند (Ferreira et al., 2024a). از سوی دیگر، تحقیقات نشان داده‌اند که رسانه‌های اجتماعی نیز بر تنظیم هیجان و واکنش‌های بین فردی نسل‌های جدید تأثیرگذارند (Mehreen & Simon, 2025). به طور خاص، خودارائه‌گری در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند تجربه هیجانی افراد را در تعاملات واقعی دستخوش تغییر کند (Ye et al., 2025).

بررسی رابطه بین اضطراب اجتماعی و مشکلات بین فردی نشان می‌دهد که افراد با اضطراب اجتماعی بالا اغلب در پردازش هیجان‌های اجتماعی دچار نقص‌هایی هستند که بر کیفیت تعاملات آنان تأثیر منفی می‌گذارد (Dickey et al., 2021). همچنین، سطح پایین همدلی و دشواری در درک احساسات دیگران از ویژگی‌های رایج در این افراد است (Sohn et al., 2016). پژوهش‌های نوروفیزیولوژیکی نیز نشان داده‌اند که واکنش‌های مغزی این افراد نسبت به تصاویر هیجانی بین فردی متفاوت از افراد سالم است (Dickey et al., 2021).

یکی از عوامل مهم در تبیین ارتباط بین اضطراب اجتماعی، پریشانی هیجانی و مشکلات بین فردی، شیوه‌های تنظیم هیجان است (Pepping et al., 2014). راهبردهای ناکارآمدی نظیر سرکوب هیجانی یا اجتناب شناختی می‌توانند به تشدید مشکلات اجتماعی منجر شوند (Read et al., 2018). به همین ترتیب، کارکرد معیوب در ابعاد شناختی هیجانی، نظیر تفکر منفی درباره روابط بین فردی، نیز می‌تواند به افزایش آسیب‌پذیری اجتماعی بینجامد (Çelebi & Kaya, 2022).

بررسی‌های انجام شده در زمینه ویژگی‌های فردی همچون الکسی‌تایمیا (ناتوانی در شناسایی و توصیف احساسات) نشان داده‌اند که این ویژگی با مشکلات جدی در روابط بین فردی همراه است (Koppelberg et al., 2023). به طور مشابه، حساسیت بین فردی می‌تواند با افزایش پریشانی هیجانی و مشکلات اجتماعی همراه باشد (Razvaliaeva & Polskaya, 2023). در این راستا، مطالعه‌ای بر روی دانشجویان پرستاری نشان داد که سرمایه روانشناختی و حمایت اجتماعی می‌توانند نقش واسطه‌ای در رابطه بین حساسیت بین فردی و علائم اضطراب ایفا کنند (Mi et al., 2025).

یافته‌های مرتبط با راهبردهای مقابله‌ای و تنظیم شناختی هیجانات نشان می‌دهند که نوجوانان با دانه‌بندی هیجانی بالاتر و استفاده مؤثرتر از بازاریابی شناختی، سطوح پایین‌تری از اضطراب اجتماعی و مشکلات بین فردی را تجربه می‌کنند (Lian, 2025). در سوی دیگر، وجود باورهای منفی درباره نگرانی می‌تواند به افزایش مشکلات در تنظیم نگرانی‌های اجتماعی منجر شود (Kiel et al., 2020).

عوامل زمینه‌ای مانند دلبستگی در دوستی‌ها نیز می‌توانند به طور غیرمستقیم از طریق راهبردهای تنظیم هیجان بر بهزیستی روانی و مشکلات بین فردی تأثیرگذار باشند (Cronin et al., 2018). در پژوهشی دیگر نشان داده شد که بدرفتاری هیجانی در کودکی و قربانی شدن توسط همسالان، به واسطه افزایش ناامیدی، می‌تواند به علائم اضطراب یا افسردگی در نوجوانی منجر شود (Hamilton et al., 2013).

با توجه به نتایج پژوهش‌های پیشین، واکنش‌پذیری بین فردی نه تنها تحت تأثیر اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی قرار دارد، بلکه عواملی همچون خودکارآمدی هیجانی، تنظیم هیجان، پذیرش خود و حمایت اجتماعی نیز در این رابطه نقش‌های میانجی ایفا می‌کنند (Saguem et al., 2020; X. Zhang et al., 2022). به همین دلیل، بررسی همزمان نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی در پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی می‌تواند به درک عمیق‌تری از سازوکارهای مؤثر بر تعاملات اجتماعی منجر شود (Mehreen & Simon, 2025).

بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی در پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی انجام شد.

روش‌شناسی پژوهش

مطالعه حاضر به شیوه توصیفی از نوع همبستگی انجام شد. جامعه آماری پژوهش را کلیه افراد بزرگسال ساکن شهر تهران تشکیل دادند. بر اساس جدول مورگان و کرجسی، حجم نمونه مناسب برای این پژوهش ۳۸۰ نفر تعیین گردید. شرکت‌کنندگان به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و ملاک‌های ورود به مطالعه شامل رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش و تکمیل کامل پرسشنامه‌ها بود. داده‌های مربوط به واکنش‌پذیری بین فردی، نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی از طریق پرسشنامه‌های استاندارد گردآوری گردید.

برای سنجش واکنش‌پذیری بین فردی، از «مقیاس واکنش‌پذیری بین فردی» (IRI؛ Interpersonal Reactivity Index) استفاده شد که توسط دیویس در سال ۱۹۸۰ طراحی گردیده است. این مقیاس شامل ۲۸ گویه است و چهار خرده‌مقیاس همدلی شناختی (Perspective Taking)، تخیل (Fantasy)، همدلی هیجانی (Empathic Concern) و آشفته‌گی فردی (Personal Distress) را می‌سنجد. هر خرده‌مقیاس شامل ۷ ماده می‌باشد و پاسخ‌دهی بر اساس یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از «کاملاً مخالفم» تا «کاملاً موافقم» انجام می‌شود. نمره‌گذاری به گونه‌ای است که نمره بالاتر نشان‌دهنده واکنش‌پذیری بین فردی بیشتر است. اعتبار و پایایی این پرسشنامه در پژوهش‌های مختلف داخلی و خارجی تأیید شده است، به طوری که ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰٫۷۰ تا ۰٫۷۸ گزارش شده است و تحلیل‌های عامل نیز ساختار عاملی مناسب آن را نشان داده‌اند.

برای ارزیابی نشانه‌های اضطراب اجتماعی از «مقیاس اضطراب اجتماعی لیوویتز» (LSAS؛ Liebowitz Social Anxiety Scale) که توسط لیوویتز در سال ۱۹۸۷ ساخته شده است، استفاده گردید. این مقیاس دارای ۲۴ ماده است که میزان ترس و اجتناب در موقعیت‌های اجتماعی و عملکردی را در دو خرده‌مقیاس جداگانه (ترس اجتماعی و اجتناب اجتماعی) می‌سنجد. هر ماده بر اساس یک مقیاس لیکرت چهار درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود، به طوری که نمرات بالاتر نشان‌دهنده اضطراب اجتماعی شدیدتر است. این ابزار در پژوهش‌های متعدد، روایی و پایایی بالایی از خود نشان داده است؛ به عنوان نمونه، ضریب آلفای کرونباخ در مطالعات مختلف بین ۰٫۸۹ تا ۰٫۹۴ گزارش شده و اعتبار همگرایی آن با سایر مقیاس‌های اضطراب اجتماعی مطلوب ارزیابی شده است.

برای سنجش پریشانی هیجانی، از «مقیاس پریشانی هیجانی کِسلر» (K10؛ Kessler Psychological Distress Scale) که توسط کسلر و همکاران در سال ۲۰۰۲ توسعه یافته است، بهره گرفته شد. این ابزار شامل ۱۰ ماده می‌باشد که به ارزیابی شدت نشانه‌های اضطراب و افسردگی در یک ماه گذشته می‌پردازد. پاسخ‌ها بر مبنای یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای (از «هیچ‌وقت» تا «همیشه») نمره‌گذاری می‌شود و نمرات بالاتر نشانگر میزان بالاتر پریشانی هیجانی است. اعتبار و پایایی این ابزار در مطالعات مختلف تأیید شده است؛ به طوری که ضریب آلفای کرونباخ آن معمولاً بالاتر از ۰٫۹۰ گزارش شده و همبستگی آن با سایر مقیاس‌های سلامت روانی در سطح بالایی قرار دارد.

داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ تحلیل شد. برای بررسی رابطه بین واکنش‌پذیری بین فردی و هر یک از متغیرهای نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. همچنین جهت پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی بر اساس نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی، تحلیل رگرسیون خطی چندگانه به کار گرفته شد. سطح معناداری برای تمامی آزمون‌ها ۰,۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در مجموع ۳۸۰ نفر در این پژوهش شرکت کردند که از این تعداد، ۲۲۴ نفر (۵۸,۹ درصد) زن و ۱۵۶ نفر (۴۱,۱ درصد) مرد بودند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان ۲۸,۴۶ سال با انحراف معیار ۷,۵۳ سال بود. از لحاظ وضعیت تأهل، ۲۱۳ نفر (۵۶,۱ درصد) مجرد، ۱۵۴ نفر (۴۰,۵ درصد) متأهل و ۱۳ نفر (۳,۴ درصد) مطلقه یا جداشده بودند. از نظر سطح تحصیلات، ۸۱ نفر (۲۱,۳ درصد) دیپلم، ۱۶۹ نفر (۴۴,۵ درصد) کارشناسی، ۹۷ نفر (۲۵,۵ درصد) کارشناسی ارشد و ۳۳ نفر (۸,۷ درصد) دکتری یا بالاتر داشتند.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش (میانگین و انحراف معیار)

متغیر	میانگین	انحراف معیار
واکنش‌پذیری بین فردی	79.34	12.58
نشانه‌های اضطراب اجتماعی	64.21	10.94
پریشانی هیجانی	31.78	7.26

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، میانگین نمرات واکنش‌پذیری بین فردی در نمونه مورد مطالعه برابر با ۷۹,۳۴ با انحراف معیار ۱۲,۵۸ بود. میانگین نمرات نشانه‌های اضطراب اجتماعی برابر با ۶۴,۲۱ با انحراف معیار ۱۰,۹۴ و میانگین پریشانی هیجانی برابر با ۳۱,۷۸ با انحراف معیار ۷,۲۶ به دست آمد. این نتایج نشان‌دهنده پراکندگی نسبتاً متوسط داده‌ها در هر یک از متغیرها است.

پیش از انجام تحلیل‌های اصلی، مفروضه‌های آماری بررسی شدند. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان داد که توزیع نمرات متغیرهای واکنش‌پذیری بین فردی ($p=0.087$)، نشانه‌های اضطراب اجتماعی ($p=0.114$) و پریشانی هیجانی ($p=0.065$) از نرمال بودن برخوردار است. آزمون دوربین-واتسون برای بررسی استقلال مشاهدات انجام شد که مقدار به دست آمده برابر با ۱,۹۱ بود و در بازه قابل قبول ۱,۵ تا ۲,۵ قرار داشت. همچنین آزمون تلرانس و عامل تورم واریانس (VIF) برای بررسی هم‌خطی چندگانه نشان داد که تمامی مقادیر VIF کمتر از ۱,۸۶ بوده و مشکل هم‌خطی وجود ندارد. این نتایج بیانگر تأیید پیش‌فرض‌های لازم برای انجام تحلیل رگرسیون می‌باشند.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرها

متغیر	واکنش‌پذیری بین فردی	p
نشانه‌های اضطراب اجتماعی	-0.46	0.001
پریشانی هیجانی	-0.41	0.001

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، بین نشانه‌های اضطراب اجتماعی و واکنش‌پذیری بین فردی رابطه منفی معنادار ($p<0.01$ $r=-0.46$) مشاهده شد. همچنین، بین پریشانی هیجانی و واکنش‌پذیری بین فردی نیز رابطه منفی معنادار ($p<0.01$ $r=-0.41$) یافت شد. این نتایج نشان‌دهنده آن است که با افزایش میزان اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی، واکنش‌پذیری بین فردی کاهش می‌یابد.

جدول ۳. خلاصه نتایج تحلیل واریانس مدل رگرسیون

منبع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	R	R ²	R ² تعدیل شده	F	p
رگرسیون	8125.47	2	4062.74	0.51	0.26	0.26	66.21	0.001
خطا	23052.66	377	61.13					
کل	31178.13	379						

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که مدل رگرسیون خطی چندگانه معنادار بود ($p < 0.01$, $F(2, 377) = 66.21$) و متغیرهای نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی توانستند ۲۶ درصد از واریانس واکنش‌پذیری بین فردی را تبیین کنند ($R^2 = 0.26$). این نتایج حاکی از مناسب بودن مدل برای پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی است.

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی

متغیر	B	خطای استاندارد	β	T	p
ثابت	96.85	4.73	-	20.46	0.001
نشانه‌های اضطراب اجتماعی	-0.53	0.08	-0.37	-6.63	0.001
پریشانی هیجانی	-0.47	0.09	-0.29	-5.38	0.001

نتایج جدول ۴ نشان داد که نشانه‌های اضطراب اجتماعی پیش‌بین منفی و معناداری برای واکنش‌پذیری بین فردی بود ($t = -6.63$, $\beta = -0.37$, $B = -0.53$), همچنین پریشانی هیجانی نیز پیش‌بین منفی معنادار واکنش‌پذیری بین فردی محسوب شد ($t = -5.38$, $\beta = -0.29$, $B = -0.47$). بنابراین، هر دو متغیر مستقل به طور معناداری میزان واکنش‌پذیری بین فردی را کاهش می‌دهند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین نشانه‌های اضطراب اجتماعی و واکنش‌پذیری بین فردی رابطه منفی معناداری وجود دارد. همچنین بین پریشانی هیجانی و واکنش‌پذیری بین فردی نیز ارتباط منفی معنادار مشاهده شد. تحلیل رگرسیون خطی چندگانه نشان داد که هر دو متغیر نشانه‌های اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی توانستند به طور معناداری میزان واکنش‌پذیری بین فردی را پیش‌بینی کنند. این یافته‌ها بر اهمیت توجه به ابعاد هیجانی و اضطرابی در کیفیت روابط بین فردی تأکید دارند. یافته مربوط به رابطه منفی بین نشانه‌های اضطراب اجتماعی و واکنش‌پذیری بین فردی همسو با نتایج پژوهش‌های پیشین است که نشان داده‌اند افراد با اضطراب اجتماعی بالا معمولاً در درک احساسات دیگران، ابراز هیجانی و برقراری ارتباط مؤثر دچار مشکل هستند (Dickey et al., 2021; Strand et al., 2023). مطالعه Strand و همکاران (Strand et al., 2023) نشان داد که باورهای فراشناختی منفی در افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی، موجب بروز مشکلات جدی در تعاملات بین فردی می‌شود. به طور مشابه، نتایج مطالعه Dickey و همکاران (Dickey et al., 2021) بیانگر آن بود که افراد با نشانه‌های اضطراب اجتماعی واکنش‌های نوروفیزیولوژیکی متفاوتی نسبت به محرک‌های هیجانی بین فردی از خود نشان می‌دهند که می‌تواند به اختلال در پاسخ‌های اجتماعی مناسب منجر شود.

نتیجه مشاهده شده درباره نقش منفی پریشانی هیجانی بر واکنش‌پذیری بین فردی نیز با مطالعات پیشین همخوانی دارد. به عنوان نمونه، یافته‌های پژوهش Hsu و همکاران (Hsu et al., 2019) نشان داد که سطوح بالای پریشانی هیجانی با ناتوانی در برقراری ارتباط مؤثر و تجربه احساسات منفی در تعاملات اجتماعی همراه است. همچنین مطالعه Zhang و همکاران (X. Zhang et al., 2022) بیانگر آن بود که پریشانی هیجانی از طریق کاهش پذیرش خود و اختلال در سازگاری بین فردی به کاهش کارآمدی ارتباطات اجتماعی منجر می‌شود.

یکی از توضیحات ممکن برای نتایج به دست آمده، نقش کلیدی تنظیم هیجان در رابطه بین اضطراب اجتماعی، پریشانی هیجانی و واکنش‌پذیری بین فردی است. افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی یا تجربه‌کننده پریشانی هیجانی بالا، غالباً از راهبردهای ناکارآمدی همچون اجتناب هیجانی یا سرکوب احساسات

استفاده می‌کنند (Pepping et al., 2014; Read et al., 2018). این راهبردهای غیرانطباقی باعث می‌شود تا این افراد نتوانند به شیوه‌ای مؤثر به نشانه‌های اجتماعی پاسخ دهند، در نتیجه واکنش‌پذیری بین فردی آنان کاهش می‌یابد.

مطالعه Razvaliaeva و همکاران (Razvaliaeva & Polskaya, 2023) نیز با نتایج حاضر همخوانی دارد؛ این مطالعه نشان داد که حساسیت بین فردی بالا در جوانان ارتباط معناداری با اختلال در تنظیم هیجان و در نتیجه آسیب در روابط اجتماعی دارد. همچنین یافته‌های Mi و همکاران (Mi et al., 2025) در دانشجویان پرستاری نیز تأکید می‌کند که سطح پایین حمایت اجتماعی و سرمایه روانشناختی می‌تواند شدت اضطراب اجتماعی و مشکلات ارتباطی را تشدید کند.

از سوی دیگر، نقش همدلی و توانایی‌های هیجانی در تقویت واکنش‌پذیری بین فردی توسط Ferreira و همکاران (Ferreira et al., 2024a, 2024b) مورد تأکید قرار گرفته است. آنان نشان دادند که نوجوانان و جوانانی که مهارت‌های اجتماعی و همدلی بالاتری دارند، در مواجهه با تغییرات محیطی توانایی بیشتری در برقراری ارتباط مؤثر از خود نشان می‌دهند. برعکس، نقص در ابعاد هیجانی، از جمله دشواری در ابراز همدلی، می‌تواند تعاملات اجتماعی را مختل کند.

علاوه بر این، تأثیر عوامل شخصیتی و شناختی نیز در نتایج پژوهش حاضر قابل توجه است. پژوهش Koppelberg و همکاران (Koppelberg et al., 2023) نشان داد که ویژگی‌های الکسی‌تایمیا در افراد جوان با مشکلات جدی در تعاملات بین فردی همراه است. این یافته‌ها با نتایج حاضر همخوانی دارد و بیانگر آن است که دشواری در شناسایی و بیان احساسات می‌تواند ارتباط بین پریشانی هیجانی، اضطراب اجتماعی و واکنش‌پذیری بین فردی را توضیح دهد.

همچنین یافته‌های James و همکاران (James et al., 2022) که ارتباط بین واکنش‌های عصبی به انتقاد والدین و کاهش شادی در موقعیت‌های بین فردی را بررسی کردند، نشان می‌دهد که تجربه هیجانی منفی در تعاملات اجتماعی می‌تواند کیفیت ارتباطات فردی را به طور مستقیم تحت تأثیر قرار دهد. این نتایج می‌تواند مکانیسمی برای توضیح یافته‌های پژوهش حاضر فراهم آورد، مبنی بر اینکه اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی با کاهش واکنش‌پذیری بین فردی همراه هستند.

پژوهش حاضر همچنین با نتایج مطالعه Lian (Lian, 2025) همراستا است که نشان داد دانه‌بندی هیجانی پایین و ضعف در بازاریابی شناختی، با افزایش اضطراب اجتماعی و مشکلات روابط بین فردی مرتبط است. به عبارت دیگر، افرادی که در تمایزگذاری و مدیریت احساسات خود دچار مشکل هستند، در تعاملات اجتماعی واکنش‌های ناکارآمدتری نشان می‌دهند.

به طور کلی، نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش نشان می‌دهد که اضطراب اجتماعی و پریشانی هیجانی دو عامل مهم و اثرگذار در کاهش واکنش‌پذیری بین فردی هستند. این نتایج بر اهمیت پرداختن به ابعاد هیجانی، مهارت‌های تنظیم هیجان و مداخلات روانشناختی برای ارتقاء کیفیت روابط بین فردی تأکید دارد (Chauhan, 2018; Saxton et al., 2013). به ویژه در دوره نوجوانی و اوایل بزرگسالی، مداخلات مبتنی بر تقویت مهارت‌های هیجانی می‌تواند به پیشگیری از مشکلات ارتباطی آتی کمک نماید.

یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس بود که ممکن است تعمیم‌پذیری نتایج را محدود کند. همچنین داده‌ها بر مبنای گزارش‌های خوداظهاری جمع‌آوری شدند که می‌تواند تحت تأثیر سوگیری پاسخ‌دهندگان قرار گیرد. علاوه بر این، این مطالعه به صورت مقطعی انجام شد و بنابراین نمی‌توان درباره رابطه علی میان متغیرها اظهار نظر قطعی کرد. نبود کنترل بر متغیرهای مداخله‌گر مانند ویژگی‌های شخصیتی یا تجارب زیسته نیز از دیگر محدودیت‌های این پژوهش بود.

برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود که از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی‌سازی‌شده استفاده شود تا تعمیم‌پذیری یافته‌ها افزایش یابد. همچنین انجام مطالعات طولی می‌تواند امکان بررسی مسیرهای علی میان نشانه‌های اضطراب اجتماعی، پریشانی هیجانی و واکنش‌پذیری بین فردی را فراهم آورد. استفاده از ابزارهای چندمنبعی، نظیر ارزیابی توسط مشاهده‌گران یا داده‌های فیزیولوژیکی، نیز می‌تواند به کاهش سوگیری خودگزارشی کمک کند. در نهایت، بررسی نقش متغیرهای میانجی همچون خودکارآمدی هیجانی یا دلبستگی ایمن می‌تواند تصویر کامل‌تری از روابط مورد مطالعه ارائه دهد.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، طراحی و اجرای مداخلات آموزشی برای بهبود مهارت‌های تنظیم هیجان و ارتقاء خودکارآمدی هیجانی در جمعیت جوانان می‌تواند مفید باشد. همچنین گنجاندن آموزش‌هایی درباره کاهش اضطراب اجتماعی و مدیریت هیجانات در برنامه‌های مشاوره‌ای و روانشناختی، به ویژه در

مراکز دانشگاهی و آموزشی، پیشنهاد می‌شود. در سطح بالینی، روان‌درمانی‌های مبتنی بر شناخت-هیجان، مانند درمان پذیرش و تعهد یا رفتاردرمانی دیالکتیکی، می‌توانند برای بهبود کیفیت روابط اجتماعی افراد دارای اضطراب اجتماعی یا پریشانی هیجانی به کار گرفته شوند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافعی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

مشارکت نویسندگان

این مقاله مستخرج از رساله دکتری است. در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به حاضر یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

References

- Çelebi, G. Y., & Kaya, F. (2022). Interpersonal Cognitive Distortions and Anxiety: The Mediating Role of Emotional Intelligence. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 9(3), 741-753. <https://doi.org/10.52380/ijpes.2022.9.3.769>
- Chauhan, R. (2018). Effectiveness of Reattach Therapy in Management of Emotional Dysregulation With OCPD, PTSD, Anxiety and Stress in Young Adults. <https://doi.org/10.31235/osf.io/3yc7z>
- Cronin, T. J., Pepping, C. A., & O'Donovan, A. (2018). Attachment to Friends and Psychosocial Well-being: The Role of Emotion Regulation. *Clinical Psychologist*, 22(2), 158-167. <https://doi.org/10.1111/cp.12159>
- Dickey, L., Pegg, S., & Kujawa, A. (2021). Neurophysiological Responses to Interpersonal Emotional Images: Associations With Symptoms of Depression and Social Anxiety. *Cognitive Affective & Behavioral Neuroscience*, 21(6), 1306-1318. <https://doi.org/10.3758/s13415-021-00925-6>
- Ferreira, P., Gameiro, F., & Faria, M. (2024a). Empathy and Socio-Emotional Competencies: The Perception of Portuguese Adolescents in Today's Changing Environment. *Psychology International*, 6(3), 734-745. <https://doi.org/10.3390/psycholint6030046>
- Ferreira, P., Gameiro, F., & Faria, M. (2024b). How Recent World Events Affect Empathy and Socio-Emotional Competencies? The Perception of Portuguese Adolescents. <https://doi.org/10.20944/preprints202408.0439.v1>
- Hamilton, J. L., Shapero, B. G., Stange, J. P., Hamlat, E. J., Abramson, L. Y., & Alloy, L. B. (2013). Emotional Maltreatment, Peer Victimization, and Depressive Versus Anxiety Symptoms During Adolescence: Hopelessness as a Mediator. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 42(3), 332-347. <https://doi.org/10.1080/15374416.2013.777916>
- Hsu, H. C., Chang, C. J., Tung, H. H., & Wang, T. J. (2019). Disability, Emotional Distress and Well-being Among Patients With Lumbar Spondylolisthesis. *Journal of clinical nursing*, 28(21-22), 3866-3878. <https://doi.org/10.1111/jocn.14992>

- James, K. M., Sequeira, S., Dahl, R., Forbes, E. E., Ryan, N. D., Hooley, D. P. J. M., Ladouceur, C. D., & Silk, J. S. (2022). Adolescents' Neural Reactivity to Parental Criticism Is Associated With Diminished Happiness During Daily Interpersonal Situations. <https://doi.org/10.31234/osf.io/jh4un>
- Kiel, E. J., Price, N. N., & Buss, K. A. (2020). Maternal Anxiety and Toddler Inhibited Temperament Predict Maternal Socialization of Worry. *Social Development*, 30(1), 258-273. <https://doi.org/10.1111/sode.12476>
- Koppelberg, P., Kersting, A., & Suslow, T. (2023). Alexithymia and Interpersonal Problems in Healthy Young Individuals. *BMC psychiatry*, 23(1). <https://doi.org/10.1186/s12888-023-05191-z>
- Lian, W. (2025). Emotional Granularity and Cognitive Reappraisal Affect Social Anxiety and Interpersonal Relationships in Adolescents: A Bayesian Network Analysis. *Depression and Anxiety*, 2025(1). <https://doi.org/10.1155/da/8658973>
- Liu, F., Dong, Y., Yuan, Y., & Jiang, Y. (2023). Relationship Between Empathy and Interpersonal Distress of Chinese Left-Behind Children: The Role of Emotion Regulation and Gender. *Psychology research and behavior management*, Volume 16, 3717-3726. <https://doi.org/10.2147/prbm.s406801>
- Mehreen, M., & Simon, S. (2025). Role of Social-Media in Emotion Regulation and Interpersonal Reactivity - Comparative Analysis Between Millennials and Generation Z. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 25(3), 608-614. <https://doi.org/10.30574/wjarr.2025.25.3.0692>
- Mi, Y., Wang, Z., Peng, L., Zhang, C., & Xu, H. (2025). Exploring the Impact of Interpersonal Sensitivity on Anxiety Symptoms: The Mediating Role of Psychological Capital and Social Support Among Nursing Students. *BMC psychology*, 13(1). <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02621-3>
- Nordahl, H., Hjemdal, O., & Wells, A. (2021). Metacognitive Beliefs Uniquely Contribute to Interpersonal Problems: A Test Controlling for Adult Attachment, Big-5 Personality Traits, Anxiety, and Depression. *Frontiers in psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.694565>
- Pepping, C. A., O'Donovan, A., Zimmer-Gembeck, M. J., & Hanisch, M. (2014). Is Emotion Regulation the Process Underlying the Relationship Between Low Mindfulness and Psychosocial Distress? *Australian Journal of Psychology*, 66(2), 130-138. <https://doi.org/10.1111/ajpy.12050>
- Razvaliaeva, A. Y., & Polskaya, N. A. (2023). The Relationship Between Interpersonal Sensitivity and Emotion Regulation in Youths. *European Journal of Psychology Open*, 82(4), 171-179. <https://doi.org/10.1024/2673-8627/a000051>
- Read, D. L., Clark, G. I., Rock, A. J., & Coventry, W. L. (2018). Adult Attachment and Social Anxiety: The Mediating Role of Emotion Regulation Strategies. *PLoS One*, 13(12), e0207514. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0207514>
- Saguem, B. N., Bouzaabia, Z., Braham, A., & Nasr, S. B. (2020). Empathic Abilities and Their Mediators in Tunisian Psychiatry Trainees. *The Journal of Mental Health Training Education and Practice*, 15(6), 317-330. <https://doi.org/10.1108/jmhtep-05-2020-0033>
- Saxton, M. E., Younan, S. S., & Lah, S. (2013). Social Behaviour Following Severe Traumatic Brain Injury: Contribution of Emotion Perception Deficits. *NeuroRehabilitation*, 33(2), 263-271. <https://doi.org/10.3233/nre-130954>
- Sohn, H.-S., Lee, D.-H., Lee, K.-J., Noh, E. C., Choi, S. H., Jang, J. H., Kim, Y. C., & Kang, D. H. (2016). Impaired Empathic Abilities Among Patients With Complex Regional Pain Syndrome (Type I). *Psychiatry Investigation*, 13(1), 34. <https://doi.org/10.4306/pi.2016.13.1.34>
- Strand, E. R., Nordahl, H., Hjemdal, O., & Nordahl, H. M. (2023). Metacognitive Beliefs Predict Interpersonal Problems in Patients With Social Anxiety Disorder. *Scandinavian journal of psychology*, 64(6), 819-824. <https://doi.org/10.1111/sjop.12943>
- Ye, N., Zhang, L., You, Z., & He, H. (2025). The Suppressing Effect of Self-Presentation on Social Networks on the Relationship Between Interpersonal Distress and Emotional Experience Among Late Adolescents in a Chinese University: The Moderating Role of Internet Addiction Tendency. *Behavioral Sciences*, 15(3), 300. <https://doi.org/10.3390/bs15030300>
- Zhang, X.-m., Heng, Y., Sun, J., Liu, M., Li, C., & Bao, H. (2022). Regulatory Emotional Self-Efficacy and Psychological Distress Among Medical Students: Multiple Mediating Roles of Interpersonal Adaptation and Self-Acceptance. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-1209588/v1>
- Zhang, X., Yue, H., Sun, J., Liu, M., Li, C., & Bao, H. (2022). Regulatory Emotional Self-Efficacy and Psychological Distress Among Medical Students: Multiple Mediating Roles of Interpersonal Adaptation and Self-Acceptance. *BMC Medical Education*, 22(1). <https://doi.org/10.1186/s12909-022-03338-2>